

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО РОЗВИТКУ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В ПОСТВОЄННИЙ ПЕРІОД

1 – Харківський національний медичний університет, Харків

2 – ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, Київ

3 – Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Харків

Анотація. Обґрунтовано особливості комплексного використання SWOT- і PEST-аналізу під час прийняття публічно-управлінських рішень щодо розвитку сфери охорони здоров'я в поствоєнний період.

Ключові слова: публічне управління; поствоєнний період; розвиток; сфера охорони здоров'я; прийняття рішень; SWOT-аналіз; PEST-аналіз.

Abstract. The features of the integrated use of SWOT- and PEST-analysis in the process of making public-management decisions on the development of the health care sector in the post-war period are substantiated.

Keywords: public administration; post-war period; development; healthcare sector; decision-making; SWOT-analysis; PEST-analysis.

Попри певні «успіхи медичної реформи» [1], в «глобальному рейтингу розвитку сфер охорони здоров'я (зі 195 країн світу) Україна у 2021 р. займала лише 83 місце» [2], що є відображенням збереження низки «накопичених («мирних») проблем» [3], до яких додалися негативні наслідки спочатку пандемії COVID-19, а згодом – і повномасштабної військової агресії РФ. Ураховуючи означене, вкрай важливо консолідувати зусилля та ресурси усіх зацікавлених осіб, а з тим – зростає значущість публічно-управлінських рішень, що передбачає використання сучасних технологій прийняття таких рішень з урахуванням результатів сучасних методів дослідження відповідного середовища і «концептуальних засад Стратегії післявоєнної відбудови України» [4]. Означене, зрештою, й обумовлює актуальність даного дослідження.

Розвитку в поствоєнний період має передувати ретельне вивчення умов для вироблення та реалізації публічно-управлінських рішень, що забезпечать такі зміни як у масштабах вітчизняної сфери охорони здоров'я загалом, так і на рівні окремої території (до прикладу, регіону) чи суб'єкта господарювання (КНП). При цьому, зазвичай, окремо здійснюється SWOT-аналіз (Strengths – сильні сторони (далі – S); Weaknesses – слабкі сторони (W); Opportunities – можливості (O); Threats – загрози (T)) та PEST-аналіз (Political – політичні (P), Economical – економічні (E), Social – соціальні (S), Technological – технологічні (T') фактори). Попри відмінність між ними, ці методи дослідження мають і спільні риси (використання тотожних чинників; спрямування на покращання результативності публічного управління розвитком вітчизняної сфери охорони здоров'я), що дозволяє поєднати «вектор» і «знак» (SWOT-аналіз) та «сферу» впливу (PEST-аналіз) (табл.).

Таблиця – Комплексне використання SWOT- та PEST-аналізу розвитку вітчизняної сфери охорони здоров'я

Чинники	SWOT-аналіз	PEST-аналіз
Можливість надання платних медичних і супутніх послуг	S	E
Комп'ютеризація та запровадження телемедицини	S	T'
Дорожнеча та тривалий термін окупності витрат сучасного обладнання	W	E
Пошкодження та/або руйнування значної кількості приміщень КНП унаслідок бойових дій та обстрілів	W	T'
Надання державами-партнерами гуманітарної та економічної допомоги	O	E
Розширення контингенту пацієнтів за рахунок мешканців інших територій (регіонів/країн)	O	S

Байдуже (пасивне) ставлення населення до власного здоров'я	T	S
Повномасштабна військова агресія РФ	T	P

Принагідно слід зазначити, що перелік чинників (табл.), на які слід зважати при прийнятті публічно-управлінських рішень, не вичерпний, але є таким, що слід корегувати залежно від специфіки об'єкта впливу:

- *статус території*: окупована (довго-, короткостроково); прифронтова; «тилова»;
- *демографічна ситуація*: знелюднення територій; відтік внутрішньо- та зовнішньо-переміщених осіб; притік внутрішньо-переміщених осіб; загибель мирного населення та комбатантів;
- *соціально-економічна ситуація*: наявне ресурсне забезпечення суб'єктів господарювання та ефективність/результативність його використання; рівень зайнятості та безробіття; частка й чисельність населення, які є бідними за доходами та/чи статками;
- *медико-соціальна ситуація*: чисельність поранених і тих, хто отримав бойові травми; чисельність осіб, які потребують лікування, медико-соціальної та соціально-психологічної реабілітації;
- *кадрове забезпечення закладів сфери охорони здоров'я*: сталий дефіцит кваліфікованих лікарів і медперсоналу у довоєнний період; міграція таких фахівців під час військового стану;
- *стан матеріально-технічної бази закладів сфери охорони здоров'я*: зруйнована; пошкоджена; розграбована; відновлена; оновлена; стагнуюча...;
- *політико-управлінська складова*: бажання та здатність стейкхолдерів (органів державного управління, органів місцевого самоврядування, представників бізнесу та громадськості, закордонних партнерів) ресурсно забезпечувати розвиток сфери охорони здоров'я; збереження ймовірності військової агресії.

З урахуванням вищевикладеного матеріалу можна зробити такі висновки: публічно-управлінські рішення щодо розвитку сфери охорони здоров'я в поствоєнний період мають спиратися на результати комплексного використання SWOT- і PEST-аналізу, а також бути скорегованими залежно від специфіки об'єкта впливу (статус території; демографічна, соціально-економічна та медико-соціальна ситуація; кадрове та матеріально-технічне забезпечення закладів сфери охорони здоров'я; політико-управлінська складова); подальші наукові розвідки мають бути присвячені розробці теоретичних положень і практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення результативності публічного управління подальшим розвитком вітчизняної сфери охорони здоров'я як запоруки покращання здоров'я населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Melnychenko O., Chovpan G., Udovychenko N., Muratov G., Kravchenko Zh., Rohova O., Kutuzyan Zh. The medical reform: realities and prospects for Ukraine. *Wiadomosci Lekarskie*. 2021. Vol. LXXIV. Issue 5, May. P. 1208–1212. DOI: 10.36740/WLek202105130
2. Advancing collective action and accountability amid global crisis. December 2021. 68 p.
3. Мельниченко О.А., Косілова О.Ю., Кравченко Ж.Д., Макарова В.І. Проблеми розвитку вітчизняної сфери охорони здоров'я як фактор погіршення якості життя населення України: публічно-управлінський вимір. *Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти*: матеріали VII міжнар. наук.-практ. конф., 16 жовтня 2020 р. Київ: ІАА, 2020. С. 369–371.
4. Мельниченко О.А. Концептуальні засади Стратегії післявоєнної відбудови України. *Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. / у 3 т., 15–28 квітня 2022 р. Київ: ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. Т. 3. С. 137–140.

Мельниченко Олександр Анатолійович, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, Харківський національний медичний університет, м. Харків, e-mail: mel_doc@ukr.net

Дегтярьова Ія Олександрівна, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління і проектного менеджменту, Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, e-mail: iyadeht@gmail.com

Косенко Аліса Володимирівна, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри економічної політики та менеджменту, Навчально-науковий інститут «Інститут державного управління, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, e-mail: kosenko_alisa@ukr.net

Melnychenko Oleksandr, Doctor of Sciences in Public Administration, Full Professor, Full Professor of Public Health and Healthcare Management Department, Kharkiv National Medical University, Kharkiv, e-mail: mel_doc@ukr.net

Dehtiarova Iia, Doctor of Sciences in Public Administration, Full Professor, Full Professor Department of Project Management and General Professional Disciplines, State Institution of Higher Education University of Educational Management National Academy of Educational Sciences of, e-mail: iyadeht@gmail.com

Kosenko Alisa, PhD in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of Economic Policy and Management Department, V.N. Karazin Kharkiv National University, e-mail: kosenko_alisa@ukr.net